

Obsah

Předmluva	13
Seznam zkratk:	14
ČÁST I., OBECNÁ ČÁST	15
Kapitola 1. Základní pojmy	17
1.1 Pojem pracovní právo, jeho funkce a systém	17
1.2 Soukromé a veřejné právo.	18
1.3 Vztah pracovního práva k právu občanskému	19
1.4 Základní zásady	20
1.5 Možnosti odchýlení od zákona	21
Kapitola 2. Historie a vývoj pracovního práva	22
2.1 Vznik zákonodárství o práci a jeho vývoj do roku 1918	22
2.2 Pracovní právo v Československu po roce 1918	24
2.2.1 Úprava pracovní doby.	24
2.2.2 Nezaměstnanost jako fenomén doby	24
2.2.3 Dovolená	24
2.2.4 Kolektivní smlouvy	25
2.3 Pracovní právo v letech okupace (1939–1945)	25
2.4 Vývoj pracovního práva po 2. světové válce	25
2.5 Zákoník práce z roku 1965 a nový zákoník práce.	25
Kapitola 3. Prameny pracovního práva	27
3.1 Pojem pramenů pracovního práva, jejich druhy	27
3.2 Mezinárodní prameny	27
3.2.1 Druhy mezinárodních pramenů pracovního práva a jejich povaha	27
3.2.2 Všeobecná deklarace lidských práv	27
3.2.3 Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech	28
3.2.4 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	28
3.2.5 Evropská sociální charta	28
3.2.6 Úmluvy Mezinárodní organizace práce	29
3.3 Evropské pracovní právo	29
3.3.1 Prameny evropského práva	29
3.3.2 Evropská sociální politika.	30

3.4	Vnitrostátní prameny	32
3.4.1	Primární normativní právní akty	32
3.4.2	Sekundární normativní právní akty	33
3.4.3	Kolektivní smlouvy	33
3.4.4	Vnitřní předpisy	34
Kapitola 4. Závislá práce, pracovněprávní vztahy		35
4.1	Závislá práce	35
4.2	Pojem pracovněprávní vztahy, jejich druhy	35
4.3	Pracovněprávní skutečnosti	36
4.3.1	Právní jednání	37
4.3.2	Neplatnost právních jednání.	38
4.3.3	Zdánlivost právních jednání.	39
4.3.4	Uzavírání smluv	39
4.3.5	Právní události, doby a lhůty	41
4.3.6	Právní domněnky a právní fikce.	42
4.4	Prvky pracovněprávních vztahů.	43
4.5	Subjekty pracovněprávních vztahů	44
4.5.1	Právní osobnost a svéprávnost	44
4.5.2	Zaměstnanec.	44
4.5.3	Zaměstnavatel fyzická osoba	45
4.5.4	Zaměstnavatel právnická osoba	46
4.6	Zastoupení.	46
ČÁST II. INDIVIDUÁLNÍ PRACOVNÍ PRÁVO.		49
Kapitola 1. Pracovní poměr – pojem a druhy		51
1.1	Rovné zacházení a zákaz diskriminace	51
1.2	Pojem pracovní poměr	52
1.3	Druhy pracovního poměru	52
1.3.1	Odchylky od obecné úpravy pracovního poměru.	52
1.3.2	Pracovní poměry založené jmenováním	53
1.3.3	Pracovní poměry zaměstnanců, kteří nepracují na pracovištích zaměstnavatele	53
1.3.4	Pracovní poměry zaměstnanců s pravidelným pracovištěm v zahraničí	53
1.3.5	Pracovní poměry při vyslání k výkonu práce na území ČR v rámci nadměrodního poskytování služeb.	54
1.3.6	Souběžné pracovní poměry a další pracovněprávní vztahy u téhož zaměstnavatele	54

Kapitola 2. Vznik pracovního poměru	56
2.1 Postup před vznikem pracovního poměru	56
2.2 Pracovní smlouva	56
2.2.1 Forma pracovní smlouvy	56
2.2.2 Podstatné náležitosti pracovní smlouvy	57
2.2.3 Doba trvání pracovního poměru	58
2.2.4 Zkušební doba	59
2.2.5 Ujednání o možnosti odvolání z vedoucího pracovního místa (vzdání se tohoto místa)	60
2.2.6 Další ujednání v pracovní smlouvě	60
2.2.7 Konkurenční doložka	61
2.2.8 Informace o právech a povinnostech	62
2.3 Jmenování	63
2.4 Odvolání z vedoucího pracovního místa nebo vzdání se tohoto místa	64
Kapitola 3. Změny pracovního poměru	66
3.1 Změny obsahu pracovního poměru	66
3.1.1 Co se rozumí změnou obsahu pracovního poměru	66
3.1.2 Převedení na jinou práci	66
3.1.3 Přeložení do jiného místa	68
3.1.4 Pracovní cesty	69
3.1.5 Dočasné přidělení zaměstnance k výkonu práce k jinému zaměstnavateli	69
3.1.6 Jmenování na vedoucí pracovní místo	71
3.1.7 Návrat do práce	71
3.2 Změna subjektu pracovního poměru	72
3.2.1 Přejednutí práv a povinností z pracovněprávních vztahů	72
3.2.2 Důsledky smrti zaměstnavatele	73
3.2.3 Přejednutí výkonu práv a povinností z pracovněprávních vztahů	74
3.2.4 Rozvázání pracovního poměru po přejednutí práv a povinností (výkonu práv a povinností) z pracovněprávního vztahu	74
Kapitola 4. Skončení pracovního poměru	75
4.1 Jak může pracovní poměr skončit	75
4.2 Dohoda o rozvázání pracovního poměru	75
4.3 Výpověď	76
4.3.1 Charakteristika výpovědi	76
4.3.2 Výpověď ze strany zaměstnance	76

4.3.3	Výpověď ze strany zaměstnavatele	77
4.3.4	Hromadné propouštění	80
4.4	Okamžité zrušení pracovního poměru	81
4.4.1	Charakteristika okamžitého zrušení pracovního poměru	81
4.4.2	Okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnance	82
4.4.3	Okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele	82
4.4.4	Okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zákonného zástupce nezletilého zaměstnance.	83
4.5	Zrušení pracovního poměru ve zkušební době	83
4.6	Skončení pracovního poměru na dobu určitou	84
4.7	Smrt zaměstnance nebo zaměstnavatele	84
4.8	Neplatné rozvázání pracovního poměru.	84
4.9	Odstupné	86
4.10	Volno k vyhledání nového zaměstnání	87
4.11	Potvrzení o zaměstnání a pracovní posudek	87
Kapitola 5. Pracovní doba		89
5.1	Pracovní doba – pojem	89
5.2	Délka pracovní doby	90
5.2.1	Úplná pracovní doba	90
5.2.2	Zkrácená pracovní doba.	90
5.2.3	Kratší pracovní doba	90
5.3	Práce přesčas	91
5.4	Noční práce	91
5.5	Rozvržení pracovní doby	92
5.5.1	Zásady rozvržení pracovní doby	92
5.5.2	Rovnoměrné rozvržení pracovní doby	92
5.5.3	Nerovnoměrné rozvržení pracovní doby	93
5.5.4	Pružné rozvržení pracovní doby.	93
5.5.5	Konto pracovní doby	93
5.6	Pracovní pohotovost.	94
5.7	Evidence pracovní doby.	95
5.8	Posuzování některých situací u pružného rozvržení pracovní doby a konta pracovní doby	95
Kapitola 6. Doba odpočinku		96
6.1	Přestávka v práci a bezpečnostní přestávka	96
6.2	Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami.	96

6.3	Dny pracovního klidu	97
6.4	Nepřetržitý odpočinek v týdnu	97
Kapitola 7. Dovolená		98
7.1	Obecně o dovolené	98
7.2	Dovolená za kalendářní rok a její poměrná část	98
7.2.1	Podmínky vzniku nároku na tento typ dovolené	98
7.2.2	Výměra dovolené za kalendářní rok.	100
7.3	Dovolená za odpracované dny	101
7.4	Dodatková dovolená.	101
7.5	Čerpání dovolené	102
7.6	Náhrada za dovolenou.	104
7.7	Krácení dovolené	105
Kapitola 8. Odměňování za práci v pracovním poměru		106
8.1	Formy odměny za práci v pracovním poměru	106
8.2	Minimální mzda	106
8.3	Zaručená mzda, nejnižší úroveň zaručené mzdy	107
8.4	Mzda.	109
8.4.1	Charakteristika mzdy	109
8.4.2	Mzda a náhradní volno za práci přesčas.	109
8.4.3	Mzda a náhradní volno za práci ve svátek	110
8.4.4	Mzda za práci ve ztíženém pracovním prostředí	110
8.4.5	Mzda za práci v noci	111
8.4.6	Mzda za práci v sobotu a v neděli.	111
8.4.7	Mzda při uplatnění konta pracovní doby	111
8.5.	Plat.	112
8.5.1	Charakteristika platu	112
8.5.2	Platový tarif	112
8.5.3	Plat a náhradní volno za práci přesčas	113
8.5.4	Plat a náhradní volno za práci ve svátek	114
8.5.5	Příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí	114
8.5.6	Příplatek za noční práci	114
8.5.7	Příplatek za práci v sobotu a v neděli	115
8.5.8	Příplatek za vedení	115
8.5.9	Zvláštní příplatek	115
8.5.10	Příplatek za rozdělenou směnu	115

8.5.11	Příplatky určené pedagogickým pracovníkům116
8.5.12	Osobní příplatek116
8.5.13	Odměna a cílová odměna116
8.5.14	Informační systém o platech117
8.6	Mzda nebo plat po převedení na jinou práci117
8.7	Splatnost a výplata mzdy nebo platu117
8.8	Srážky ze mzdy nebo z platu118
8.8.1	Dohoda o srážkách ze mzdy nebo z platu118
8.8.2	Srážky na základě zákona119
8.8.3	Srážky na základě kolektivní smlouvy nebo písemné dohody s odborovou organizací	120
8.9	Průměrný výdělek	120
8.10	Odměna za pracovní pohotovost	121
Kapitola 9. Překážky v práci, náhrada výdajů v souvislosti s výkonem práce		122
9.1	Překážky v práci	122
9.1.1	Obecně o překážkách v práci	122
9.1.2	Překážky v práci na straně zaměstnavatele	122
9.1.3	Překážky v práci na straně zaměstnance	123
9.2	Náhrada výdajů v souvislosti s výkonem práce	127
9.2.1	Cestovní výdaje	127
9.2.2	Náhrada za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce	128
Kapitola 10. Péče o zaměstnance, zvláštní pracovní podmínky		129
10.1	Obsah pojmu péče o zaměstnance	129
10.2	Vytváření příznivých pracovních podmínek zaměstnanců	130
10.2.1	Pracovnílékařské služby	130
10.2.2	Odměny zaměstnancům, které nesouvisí s odměňováním za práci	132
10.2.3	Fond kulturních a sociálních potřeb	132
10.3	Odborný rozvoj zaměstnanců	133
10.3.1	Formy péče o odborný rozvoj	133
10.3.2	Zaškolení a zaučení	133
10.3.3	Odborná praxe absolventů škol	133
10.3.4	Prohlubování kvalifikace	134
10.3.5	Zvyšování kvalifikace	134
10.3.6	Kvalifikační dohoda	135

10.4	Stravování zaměstnanců	137
10.5	Zvláštní pracovní podmínky některých zaměstnanců	138
10.5.1	Vymezení chráněných skupin zaměstnanců	138
10.5.2	Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	138
10.5.3	Pracovní podmínky zaměstnankyň	138
10.5.4	Mateřská dovolená	140
10.5.5	Rodičovská dovolená	140
10.5.6	Pracovní podmínky mladistvých zaměstnanců	142
Kapitola 11. Povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů		144
11.1	Pojem „pracovní kázeň“	144
11.2	Základní povinnosti zaměstnanců	144
11.3	Jiné povinnosti zaměstnanců	146
11.4	Speciální povinnosti zaměstnanců	146
11.5	Základní povinnosti vedoucích zaměstnanců..	147
11.6.	Výkon jiné výdělečné činnosti.	148
11.7	Vnitřní předpis	149
11.8	Pracovní řád	150
Kapitola 12. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci		151
12.1	Obecně o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	151
12.2	Předcházení ohrožení života a zdraví při práci	152
12.3	Povinnosti zaměstnavatele v oblasti BOZP	153
12.4	Osobní ochranné pracovní prostředky, pracovní oděvy a obuv, mycí, čistící a desinfekční prostředky a ochranné nápoje	156
12.5	Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání	157
12.6	Práva a povinnosti zaměstnanců v oblasti BOZP	158
12.7	Účast zaměstnanců na řešení otázek BOZP	159
Kapitola 13. Odpovědnostní vztahy podle zákoníku práce, náhrada škody .		161
13.1	Pojem odpovědnostní vztahy	161
13.2	Preventivní povinnosti	162
13.3	Předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu	163
13.4	Druhy odpovědnosti za škodu podle zákoníku práce	164
13.5	Odpovědnost zaměstnance za škodu	165
13.5.1	Delikttní způsobilost a případy vyloučení odpovědnosti	165
13.5.2	Obecná odpovědnost zaměstnance	165
13.5.3	Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody	166

13.5.4	Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat	167
13.5.5	Odpovědnost za ztrátu svěřených věcí	169
13.5.6	Určení výše a způsobu náhrady škody zaměstnancem	169
13.6	Odpovědnost zaměstnavatele za škodu	170
13.6.1	Obecná odpovědnost zaměstnavatele	170
13.6.2	Odpovědnost zaměstnavatele při odvracení škody	170
13.6.3	Odpovědnost na odložených věcech	171
13.6.4	Odpovědnost za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání	171
13.7	Odpovědnost za bezdůvodné obohacení	180
Kapitola 14. Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr		181
14.1	Předpoklady a podmínky pro uzavírání dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	181
14.2	Dohoda o provedení práce	182
14.3	Dohoda o pracovní činnosti	182
14.4	Společná ustanovení o dohodách o pracích konaných mimo pracovní poměr	183
ČÁST III. KOLEKTIVNÍ PRACOVNÍ PRÁVO		185
Kapitola 1. Právo zaměstnanců na informace a projednání		187
Kapitola 2. Odborové organizace		189
2.1	Charakteristika odborových organizací, jejich vznik	189
2.2	Pluralita odborů	191
2.3	Rozšíření práva na informace a projednání	191
2.4	Další působnost odborových organizací	192
2.4.1	Spolurozhodování se zaměstnavatelem	192
2.4.2	Kontrola v oblasti BOZP	193
2.4.3	Právo kolektivně vyjednávat	193
Kapitola 3. Rada zaměstnanců a zástupci pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci		194
Kapitola 4. Vytváření podmínek pro činnost zástupců zaměstnanců		196
Kapitola 5. Nadnárodní informace a projednání		197
Kapitola 6. Kolektivní smlouvy		200
6.1	Charakteristika kolektivních smluv	200
6.2	Rozšíření závaznosti kolektivní smlouvy vyššího stupně	201
Kapitola 7. Kolektivní vyjednávání		203

Kapitola 8. Řešení kolektivních sporů	204
8.1 Pojem kolektivní spor, způsoby řešení	204
8.2 Řízení před zprostředkovatelem.	204
8.3 Řízení před rozhodcem	206
8.4 Stávka a výluka	207
ČÁST IV. ZAMĚSTNANOST, KONTROLA DODRŽOVÁNÍ PRACOVNĚPRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	211
Kapitola 1. Státní politika zaměstnanosti	213
Kapitola 2. Působnost Ministerstva práce a sociálních věcí ČR	215
Kapitola 3. Působnost Úřadu práce ČR	216
3.1 Charakteristika Úřadu práce.	216
3.2 Působnost generálního ředitelství Úřadu práce	217
3.3 Působnost krajských poboček Úřadu práce	217
Kapitola 4. Právo na zaměstnání, zprostředkování zaměstnání	219
4.1 Právo na zaměstnání	219
4.2 Pojem zprostředkování zaměstnání	219
4.3 Zprostředkování zaměstnání krajskou pobočkou Úřadu práce	220
4.3.1 Vhodné zaměstnání	220
4.3.2 Uchazeč o zaměstnání	221
4.3.3 Zájemce o zaměstnání	225
4.3.4 Volná pracovní místa	226
Kapitola 5. Podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci	228
5.1 Podpora v nezaměstnanosti	228
5.1.1 Podmínky vzniku nároku	228
5.1.2 Podpůrčí doba	229
5.1.3 Výše podpory	230
5.2 Podpora při rekvalifikaci	232
5.2.1 Podmínky vzniku nároku	232
5.2.2 Podpůrčí doba a výše podpory	232
Kapitola 6. Zprostředkování zaměstnání agenturami práce	234
6.1 Povolení ke zprostředkování zaměstnání	234
6.2 Podmínky zprostředkování zaměstnání agenturami práce.	236

Kapitola 7. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	238
7.1 Pojem osoby se zdravotním postižením, pracovní rehabilitace	238
7.2 Chráněné pracovní místo	239
7.3 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.	241
7.4 Povinnosti zaměstnavatele v souvislosti se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením	242
Kapitola 8. Zaměstnávání cizinců	244
8.1 Cizinci a informační povinnost zaměstnavatele.	244
8.2 Povolení k zaměstnání cizince	245
8.3 Zaměstnanecká karta	247
8.4 Modrá karta	249
8.5 Kdy k zaměstnání cizince není nutné povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta ani modrá karta	250
8.6 Vedení evidencí o zaměstnávání občanů EU a cizinců	251
Kapitola 9. Aktivní politika zaměstnanosti	253
9.1 Opatření a nástroje aktivní politiky zaměstnanosti	253
9.2 Rekvalifikace	254
9.2.1 Pojem rekvalifikace, její zabezpečení	254
9.2.2 Rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání	255
9.2.3. Rekvalifikace zaměstnanců	256
9.3 Investiční pobídky.	257
9.4 Veřejně prospěšné práce.	258
9.5 Společensky účelná pracovní místa	258
9.6 Překlenovací příspěvek	259
9.7 Příspěvek na zapracování	259
9.8 Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	260
9.9 Pravidla poskytování příspěvků.	260
9.10 Sdílené zprostředkování zaměstnání	261
9.11 Cílené programy k řešení zaměstnanosti	261
Kapitola 10. Kontrola dodržování pracovněprávních předpisů	263
10.1 Kontrolní orgány na úseku zaměstnanosti	263
10.2 Kontrola podle zákona o zaměstnanosti.	264
10.3 Kontrola podle zákona o inspekci práce	265
Seznam literatury	270
Rejstřík.	272